

містилась мінімальна фізіологічна норма каротину — 0,574 мг% а після отелення кількість його зменшувалась до 0,395 мг%. Відмічено також зниження вмісту фосфору від 6,20 г у сухостійних до 4,52 г у корів після отелення, а вміст кальцію залишився майже на одному рівні — відповідно 11,8 і 11,4 г. При вітамінізації тварин у сухостійний період кількість каротину в їх організмі до того збільшувалась і становила 0,562—0,936 мг%.

На основі аналізу результатів досліду в контрольній групі корів виявлено 49 випадків тяжких родів і післяродових ускладнень (затримка посліду і лоя отелення з розрахунку 800 тис.—1 млн. од. вітаміну А. метою профілактики післяродових ускладнень та підвищення творювальної здатності доцільно проводити плану вітамінізації корів, особливо протягом зимово-весняного періоду.

Вплив вітамінізації на протікання родів у корів (1974 р.)

Підослідні групи	Кількість корів	Кількість тварин з післяродовими ускладненнями	
		голови	%
I — контрольна	110	49	44,5
II — дослідна	54	18	33,3
III — дослідна	53	11	20,7
IV — дослідна	35	7	20,0
Всього по дослідних	142	35	24,6

тварин з ускладненнями залежно від дози введених вітамінів. Звичайна доза тривітаміну (вітамін А 200—400 тис. од.) практично не дала позитивних результатів.

При введенні сухостійним коровам тривітаміну і додатково вітаміну А одержані позитивні результати. Кількість післяродових ускладнень зменшилась вдвоє, проте очікуваного ефекту ми не одержали. Сервіс-період як у корів контрольної, так і в корів I і III дослідних груп тривав довго (80—142 дні). У корів IV дослідної групи, які додатково одержували вітамін А, сервіс-період скорочувався на 20—52 дні, а різниця в запліднюваності від перших осіменів досягла 30%. При біометричному опрацюванні даних досліду різниця за цими показниками була вірогідною ($td=3,34$ і $2,92$).

Вітамінізація корів у сухостійний період позитивно вплинула на життєздатність телят при народженні. Більшість з них були активніші і менше хворіли (на 6,3%) незаразними хворобами.

Різниця за живою масою між одержаними телятами при вирощуванні до 6-місячного не встановлено.

Аналогічні результати одержані при вітамінізації корів тривітаміном у 1975 р. Дворазове введення вітамінів з розрахунку 300 тис. од. вітаміну А не дало позитивного ефекту. При введенні 15 мл тривітаміну (450 тис. од. вітаміну А) вдвоє зменшилась кількість корів з післяродовими ускладненнями, але на перебіг післяродового періоду вітамінізація помітно не вплинула.

Слід зазначити, що частині корів дослідних груп (26 голів) після отелення вітаміни вводили в комплексі з лікувальними препаратами і одержали бажані результати.

Отже, при достатньому загальному рівні годівлі сухостійних корів у зимово-весняний період утримання внутрішньорозове введення тривітаміну (тривітаміну) з добавкою концентрату вітаміну А підвищує відтворювальну здатність тварин і позитивно впливає на життєздатність одержаних від них телят. Найбільш ефективною метою профілактики післяродових ускладнень та підвищення творювальної здатності доцільно проводити плану вітамінізації корів, особливо протягом зимово-весняного періоду.

СТИМУЛЯЦІЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ТА СИНХРОНІЗАЦІЯ ОХОТИ У ТЕЛИЦЬ

Г. Г. ПОГРІБНИЙ, Б. М. ВЕЛЬМОЖНИЙ, І. І. КУЗЬМЕНКО,

Л. А. ГЕРШГОРН, кандидати біологічних наук

Український науково-дослідний інститут розведення і штучного осіменіння великої рогатої худоби

Часто внаслідок недоліків у сільськогосподарській роботі в окремих господарствах певна кількість статевозрілих телиць довго не приходять в охоту. Тому стимуляція та синхронізація статевої функції у таких тварин набуває особливого значення в практиці розведення великої рогатої худоби, особливо в господарствах, що спеціалізуються на вирощуванні нетелей. Вона дає можливість заздалегідь планувати час осіменіння та отелень маточно-поголів'я, відбирати в групи корів і нетелей однакового строку статевої функції, одержувати приплід у намічений період, більш раціонально використовувати тваринницькі приміщення, особливо родові відділення. Завдяки синхронізації статевих циклів полегшується процес годівлі тварин відповідно до їх продуктивності та фізіологічного стану і зменшуються економічні збитки від безплідності.

Для уточнення ефективності гормонального методу стимуляції та синхронізації статевої охоти у телиць в господарських умовах Київської області ми провели два дослідні. Перший з них — у радгоспі «Требухівський» Броварського району на 47 телицях чорнобійської породи середнім віком 19 місяців при живій масі 345 кг; другий — у радгоспі «Семенівський» Барішівського району Київської області на 90 телицях сментальської породи середнім віком 22 місяці при живій масі 350 кг.

Відібрані телиці перед цим протягом 2—3,5 місяця не приходили в охоту. Вибіркове клініко-гінекологічне дослідження 20% відібраних тварин показало, що в більшості з них відмічались

гіпотонія та атонія матки, гіпофункція яєчників, відсутність зрілих фолікулів у жовтих тіл. В окремих телиць виявлені недорозвинені внутрішні статеві органи.

На основі аналізу умов утримання та годівлі встановлено, що протягом стійлового періоду телиці не користувались активними рухами і не одержували достатньої кількості повноцінних кормів. Отже, в даному випадку мало місце аліментарне безпліддя, що підсилювалось незадовільними умовами утримання.

Піддослідних тварин обробляли прогестероном (радгосп «Требухівський») або ацетатом мегестролу (радгосп «Семенівський» в поєднанні з СЖК за схемою, запропонованою Ю. Д. Клиньською та В. Е. Даровських (1972). Суть такої обробки зводилась до щоденного введення прогестинів протягом 6 або 12 днів з наступною ін'єкцією 2000 МО гонадотропіну СЖК через 48 год.

Прогестерон ін'єктували внутрішньом'язово в дозі 50 мг у вигляді 2,5-процентного олійного розчину (2 мл щоденно) протягом 12 днів. Ацетат мегестролу давали щодня разом з концентратами в дозі 35 мг на голову.

Перед згодовуванням розраховували кількість однопроцентного спиртового розчину зазначеного препарату (для телиць I і II груп) або наважку порошку (для телиць III групи) змішували з 0,5 кг сухої індиферентної харчової фарби. Одержану суміш старанно змішували з 10 кг комбікорму, який в свою чергу перемішували із 100 кг комбікорму, а останній — з рештою комбікорму, призначеного для згодовування телицям певної групи на дослідний період. Рівномірність розподілу в суміші ацетату мегестролу оцінювали візуально за вмістом часток фарби в комбікормі. Комбікорм згодовували щодня один раз у такій кількості, щоб доза ацетату мегестролу дорівнювала 35 мг. Гормональну обробку піддослідних телиць у радгоспі «Семенівський» проводили за відповідною схемою (табл. 1).

1. Схема гормональної обробки піддослідних телиць у радгоспі «Семенівський» (1977 р.)

Групи тварин	Кількість тварин	Період гормональної обробки	В якому вигляді згодовувався ацетат мегестролу	Через скільки годин після останнього згодовування ацетату мегестролу введено СЖК (2000 МО)
I — дослідна	23	20.05—2.06	Однопроцентний спиртовий розчин	48
II — дослідна	21	20.05—27.05	Те ж	48
III — дослідна	23	20.05—2.06	У сухому стані	48
IV — контрольна	23	—	—	—

Тварин в охоті відбирали з дня ін'єктування СЖК уранці та ввечері. Осіменяли їх розмороженою спермою два рази через 12 год. Телиць, які не запліднилися в синхронізовану охоту, повторно осіменяли в наступну. Облік результатів по кожному досліді про-

вели через 2,5—3 місяці після останнього осіменіння на основі загального дослідження піддослідних тварин на тільність.

У радгоспі «Требухівський» всі 47 телиць прийшли в охоту, причому у 33 з них вона почалася через 24, а у решти — через год після введення СЖК. Після виявлення охоти 46 телиць запліднилися (у однієї телиці виявлено ендометрит і її не осіменяли). Першу охоту запліднилось 27 голів (57,4%), а в другу — 15 голів (31,9%). Загальна заплідненість за два цикли становила 91,3% (кількості осіменених і 89,4% кількості телиць, оброблених прогестероном та СЖК).

Слід зазначити, що через 1,5—2 год після введення повної дози СЖК (2000 МО) у п'яти телиць появились ознаки анафілаксії — набряки вік, діжок вим'я, статевої губ, пригнічений стан, потіння, блювота та сльозотеча, часте дрижання стегнових м'язів, висипи на шкірі, зниження апетиту тощо. Цим тваринам ввели підшкірно по 5 мл 20-процентного розчину кофеїну, і ознаки алергічної реакції поступово зникли.

У досліді, проведеному в радгоспі «Семенівський», ми порівняли ефективність 12- та 6-денного згодовування телицям однопроцентного спиртового розчину ацетату мегестролу.

Серед тварин I групи, які одержували цей препарат протягом 12 днів, охота настала у 91,3% (табл. 2). Дещо менше телиць

2. Виявлення охоти і заплідненість телиць залежно від тривалості й способу згодовування ацетату мегестролу

Групи тварин	Кількість тварин	Оброблено гормонами, голів	З них прийшло в охоту		Осіменено, голів	Запліднилось за два цикли	
			голови	%		голови	%
I	23	23	21	91,3	21	15	65,2
II	21	21	18	85,7	18	13	61,9
III	23	23	23	100,0	23	12	52,2
IV	67	67	62	92,5	62	40	59,7
	23	—	9	39,1	9	5	21,7

прийшло в охоту після 6-денної обробки ацетатом мегестролу (II група) — 85,7%. У цій групі порівняно з I менше і запліднилось тварин.

Найбільш висока синхронізація та стимуляція статевої охоти досягнута у III групі, телиці якої одержували ацетат мегестролу в сухому стані. Всі 23 оброблені тварини прийшли в охоту, проте заплідненість за два цикли виявилась найнижчою — 52,2% оброблених тварин.

Після обробки ацетатом мегестролу в поєднанні із СЖК в охоту прийшло в два рази більше телиць, ніж у контрольній групі. Заплідненість телиць дослідних груп становила в середньому 77 проти 21,7% в контрольній групі.

Таким чином, результати наших досліджень свідчать, що при різних формах безпліддя телиць, зумовлених функціональними

порушеннями діяльності статевого апарата, стимуляція та синхронізація статевої охоти прогестероном і ацетатом мегестролу в поєднанні з СЖК дає позитивні результати. Оскільки масова обробка великої рогатої худоби легше проводити згодовування ацетату мегестролу, ніж індивідуальними ін'єкціями прогестерону ми рекомендуємо для широкого практичного застосування ацетату мегестролу.